

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

7/37800
GK 70

Sayı : E-69602026-610 - 610 0673 - 03.02.2021

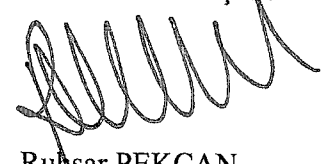
Konu : Soru Önergesi (7/37800)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.12.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.755458 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan SIDALI tarafından verilen 7/37800 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı (4 sayfa)

Adres	: Dumlupınar Bulv.Eskişehir yolu 9. km No:151 Çankaya/ANKARA	Bilgi İçin	: Soru Önergeleri Birimi
Tel	: 03124491438	Fax	: 03124491341
Elektronik Ağ	: http://www.ticaret.gov.tr	E-Posta	: stratejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan SIDALI'ya ait 7/37800 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-16) Bakanlığımız olarak, Türkiye'nin Çin gıda pazarında daha güçlü yer alabilmesi ve iki ülke arasında tarım ürünleri ticaretinin artırılması önem verilen hususlardandır. Zira iç pazarın büyüklüğü/nüfus yoğunluğu, özellikle "niş" ürünlere talebi de besleyen büyüyen orta sınıf gibi etmenler tarım ürünleri ihracatında güçlü bir potansiyele işaret etmektedir. Bu perspektifle, başta Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) olmak üzere, ilgili tüm paydaşlarla, Türk tarım ürünlerinin Çin pazarına ihracat imkânlarını artırmaya yönelik çalışmalarımız sürmektedir.

Esasen, iki ülke arasında, tarım ürünleri ticaretinin sürdürülebilir, öngörülebilir bir şekilde yürütülebilmesi için mevcut ahdi zeminin güçlendirilmesine yönelik çabalar devam etmekte olup Türk tarım ürünlerinin Çin'e ihraç edilebilmesi konusundaki bitki sağlığı gerekliliklerine ilişkin protokollerin tamamlanması, bu çalışmaların bir parçasını teşkil etmektedir. Bu hususta, Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) Gümrükler Genel İdaresi ile Tarım ve Orman Bakanlığı arasında gerekli koordinasyon sürdürülmektedir.

Bu çerçevede, antep fıstığı, kiraz, nar, turunçgiller, limon, incir, elma ve üzüm ile ilgili PRA (Pest Risk Analysis) formları 13.07.2013 tarihinde Çin tarafına iletilmiş, "Türkiye'den Çin'e İhraç Edilen Antep Fıstığı için Bitki Sağlığı Gereklilikleri Protokolü" 03.09.2016'da, "Türk Kirazlarının Çin'e İhraç Edilmesine Yönelik Bitki Sağlığı Gereklilikleri Protokolü" ile "Süt ve Süt Ürünlerinin İhracatı için Veterinerlik Anlaşması" 14.11.2015 tarihinde, "Türkiye'den Çin Halk Cumhuriyeti'ne İhraç Edilecek Su Ürünlerinin Denetim, Karantina ve Veterinerlik Şartları Hakkında Protokol" 09.09.2019 tarihinde imzalanmıştır.

Ülkemizden ÇHC'ne hayvansal mamuller ihracatımızın başlatılmasına yönelik yürütülen çalışmalarla ilgili olarak ise, ÇHC Gümrükler Genel İdaresi tarafından 2020 yılı Mayıs ayı içerisinde yapılan bir açıklama ile ülkemizden ÇHC'ne süt ürünleri ihraç edebilecek firma listeleri duyurulmuş ve sektörümüzün önde gelen firmalarının arasında yer aldığı 54 üretim tesisi ÇHC'ne süt ürünleri ihracatında farklı ürün gamlarında yetkilendirilmiş bulunmaktadır. 09.09.2019 tarihinde iki ülke arasında imzalanan mezkûr protokolle "gökkuşağı alabalığı, nehir alabalığı, orkinos, mavi yüzgeçli orkinos" ürünlerinin ÇHC'ne ihracatının önü açılmış ve Ülkemizden ÇHC'ne ihracatı gerçekleştirilebilen su ürünleri çeşitlendirilmiştir.

Çin pazarına ilk kiraz ihracatımız 2017 yılında başlamış olmakla birlikte, Tarım ve Orman Bakanlığının fümigasyon yöntemini kullanacak firmalarımızın listesini ÇHC Gümrükler Genel İdaresi'ne iletmesini müteakip anılan İdarenin resmi sayfasından ilgili açıklamayı yapmasıyla, fümigasyon yöntemi ile kiraz ihracatımız 21.06.2019 tarihinde fiilen başlamıştır. Benzer şekilde, 2019 yılında antep fıstığı ihracatımız da resmi olarak başlamış, su ürünlerimize ise ton balığı ve alabalık ürünleri eklenmiştir.

Öte yandan, 2003 yılında, Uzak Doğu ülkelerine yaş meyve ihracatının gerçekleştirilebilmesi için madde ve ülke bazında önceliklerin belirlenerek politikaların geliştirilmesi, ithalatçı ülkeler tarafından talep edilen ihracatın ön koşulu niteliğindeki hasat sonrası karantina şartlarının sağlanmasına ilişkin önceliklerin belirlenmesi, ithalatçı ülkelerin karantina şartlarına uyum çalışmaları ile ilgili her türlü çalışmanın yürütülmesi, bu çalışmaların

izlenmesi, değerlendirilmesi ve gerekli koordinasyonun sağlanması amacıyla Bakanlığımız, Tarım ve Orman Bakanlığı, üniversitelere bağlı araştırma enstitüleri ve ilgili ihracatçı birlikleri temsilcilerinden müteşekkil ve sekreteryaya görevi Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından yürütülen “Uzak Doğu’ya Yaş Meyve İhracatını Geliştirme Komitesi” oluşturulmuştur.

Söz konusu Komite kapsamında ülke ve ürün bazında teknik çalışmalar sektör ile istişare içinde ele alınmakta ve ilgili ülke prosedürleri, öncelikler, potansiyel ürünler gibi konular etraflıca masaya yatırılmakta olup bahse konu çalışmalar Bakanlığımız, TOB ve ilgili ülkelerdeki Ticaret Müşavirlerimiz/Ataşelerimiz tarafından yakından takip edilmektedir.

Bu kapsamda, Çin Halk Cumhuriyeti’ne kiraz ve antep fıstığı, Güney Kore’ye kiraz, Japonya’ya greyfurt ve limon, Tayland’a elma ihracatının önündeki engeller kaldırılmış olup 2020 yılı itibarıyla ÇHC kiraz ihracatımızda en büyük sekizinci pazar olarak öne çıkmaktadır. Buna karşılık, gerek Çin gerekse de Güney Kore’ye kiraz ihracatı şartlarının iyileştirilmesine ve bu ülkelerin yanı sıra Tayland, Vietnam, Filipinler gibi ülkelere yönelik yaş meyve ürünlerinin ihracatının başlatılmasına yönelik çalışmalar ise TOB ile koordineli olarak devam etmektedir.

Öte taraftan, “Türkiye’den Çin Halk Cumhuriyetine İhraç Edilecek Kanatlı Eti ve Kanatlı Ürünlerinin Denetim, Karantina ve Veterinerlik Hijyen Şartları Hakkında Protokol”ünün TOB tarafından 2020 yılı ilk yarısı içerisinde gerçekleştirilmesi planlanan ziyarette imzalanması öngörülmekte iken Covid-19 salgını nedeniyle süreç sekteye uğramıştır. Yapılan görüşmeler çerçevesinde, 02.09.2020 tarihinde ülkemizden ÇHC’ne kanatlı eti yapmak isteyen firmalarımızın listesi Çinli makamlara iletilmiş olup ÇHC Gümrükler Genel İdaresi, 2019 yılında ülkemize gerçekleştirdiği ziyaret kapsamında yerinde incelemede bulunan firmalardan birini hâlihazırda kanatlı eti ithalatı için onaylı firmalar arasına eklemiş bulunmaktadır.

Ayrıca, ÇHC’ne ihracat gerçekleştirmek üzere talepte bulunan tüm ihracatçı firmalarımızın onaylı firmalar arasına girebilmesini teminen girişimlerimiz devam etmektedir.

Diğer taraftan, söz konusu ülkeye zeytin-zeytinyağı ihracatımızda ise herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Bunun yanında, 24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 5910 sayılı “Türkiye İhracatçıları Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun”da değişiklik yapan 11’inci ve 12’nci maddeleri uyarınca, Sektörel Tanıtım Gruplarının kuruluş dayanağı olan hüküm yürürlükten kaldırılmış, bunun yerine, ihracatın geliştirilmesi ve Türk malı algısının dünya pazarlarında güçlendirilmesini teminen Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) nezdinde oluşturulacak olan “Türkiye Tanıtım Grubu”nun (TTG) kuruluşuna cevaz veren bir madde eklenmiş ve son olarak hâlihazırda faaliyet göstermekte olan Sektörel Tanıtım Gruplarının tasfiyesi ile gelirleri ve diğer hak ve kıymetlerinin Türkiye Tanıtım Grubu’na devrine ilişkin usul ve esasların Bakanlığımızca belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu çerçevede, Türkiye İhracatçıları Meclisi nezdinde TTG’nin oluşturulması ve anılan Tanıtım Grubu’nun görev ve faaliyetleri ile çalışma usul ve esaslarının tespit edilmesi amacıyla hazırlanan Yönetmelik 12.08.2017 tarihli ve 30152 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

TTG’nin kuruluş amacı, 15 farklı sektörel tanıtım grubu altında farklı strateji ve dağınık halde yürütülen yurtdışı tanıtım faaliyetlerinin makro bir iletişim stratejisi ve tek bir disiplin

altında koordine edilmesi ve kaynakların konsolide edilerek ortak hedeflere ulaşılmasının sağlanması olmuştur.

Bu kapsamda, TTG Bakanlığımızca belirlenen ihracat politikaları, hedef pazarlar stratejileri ve tanıtma faaliyetleri çerçevesinde, ihracatın geliştirilmesi ve Türk malı algısının dünya pazarlarında güçlendirilmesi amacıyla, global iletişim projeleri, iş birlikleri ve etkinlikler kurgulamakta ve yürütmektedir. TTG, tasarlayıp yürüttüğü Türk malı tanıtımı proje ve faaliyetlerinin yanı sıra İhracatçı Birlikleri'nin hazırladığı sektörel tanıtım projelerine bütçe desteği ve teknik destek sağlamaktadır.

Bu çerçevede, Çin Halk Cumhuriyeti, Bakanlığımızın ihracatta 2020-2021 dönemi için önceliklendirdiği 17 hedef ülke arasında olup bu itibarla TTG tarafından da tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilen ülkeler arasındadır. ÇHC'nin de içerisinde yer aldığı hedef ülkelere yönelik olarak ihracat sektörlerimizin tanıtımı için çatı tanıtım faaliyetleri sürdürülürken, diğer taraftan İhracatçı Birliklerimiz tarafından hazırlanan sektörel projelere de destek sağlanmaktadır.

Bunların yanında, TTG tarafından ÇHC'ne yönelik olarak ayrıca 2019 yılında "Çin İthalat Fuarı"na Ülkemizce yapılan milli katılım kapsamında, başta gıda sektörü olmak üzere Çin'e yönelik önemli ihraç sektörlerimizi tanıtıcı faaliyetler ile ağırlıklı olarak sosyal medyada olmak üzere PR çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, ülkemizin Expo Pekin 2019 katılımı kapsamında "Türk Malı Algısı" tanıtımına yönelik olarak TTG ve İhracatçı Birliklerimizin desteği ile önemli tanıtım etkinlikleri gerçekleştirilmiştir.

Bununla birlikte, TTG tarafından 2021 yılında da yürütülecek küresel iletişim kampanyası kapsamında ÇHC'de reklam ve PR çalışmaları yapılması, ayrıca İhracatçı Birliklerimiz tarafından anılan pazar hedefli hazırlanacak sektörel projelerin desteklenmesi planlanmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızca, ihracat artışının ve pazar çeşitliliğinin sağlanması amaçları çerçevesinde ve İhracat Ana Planı hedef ülke ve sektörleri ekseninde "Yerinde Pazar Araştırması" (YPA) çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bahse konu çalışmalar ile elde edilen bilgi ve bulgular ihracatçılarımız ile sunum ve sair bilgilendirme yöntemleri ile paylaşılmaktadır.

Bu itibarla, İhracat Ana Planı hedef ülkeleri arasında yer alan Çin Halk Cumhuriyeti özelinde 2018 yılı son çeyreğinden bu yana Gıda, Otomotiv Yan Sanayi, Mobilya ve Kozmetik sektörlerinde dört adet YPA gerçekleştirilmiş ve ilgili taraflarla paylaşılmıştır. Bahse konu çalışmalarda, ilgili pazarın/sektörün mevcut yapısı ve pazara/sektöre ilişkin öngörüler, pazara giriş yöntemleri, pazara girişte tarife ve tarife dışı düzenlemeler ile çalışma kapsamında yapılan istihbarat çalışmaları ayrıntılı olarak anlatılmaktadır. Pandemi süreci ile birlikte elektronik ticaretin önem kazanmasıyla, "Çin Elektronik Ticaret Pazarı" ile ilgili özel bir rapor da hazırlanmıştır.

Yapılan çalışmaların somut adımlar ve ilgili sektöründe projeler üretmesi arayışı neticesinde 09.10.2020 tarihinde Bakanlığımız himayesinde düzenlenen "Çin Halk Cumhuriyeti Kozmetik Sektörü Pazar Araştırması" sunum programı neticesinde İKMİB tarafından "Çin Halk Cumhuriyeti Pazarına E-Ticaret ile Giriş" projesi başlatılmış olup Türkiye Tanıtım Grubu da projeye aktif destek sağlamaktadır.

Diğer taraftan, Çin Halk Cumhuriyeti ihraç taşımalarına taşıma modlarına göre bakıldığında denizyolu taşımacılığının %89,9'luk pay ile ilk sırada olduğu görülmektedir. Bunu %9,7 ile havayolu taşımacılığı izlemektedir. Karayolu ve demiryolu taşımacılığının payı ise %1'in altındadır.

Ticaret Bakanlığı olarak Çin'e yapılan ihraç taşımalarımızın alternatif güzergâhlar ile taşınması konusunda çeşitli çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çerçevede, malumları olduğu üzere Orta Koridor olarak da bilinen Doğu-Batı Geçişli Hazar Koridorunun kullanımında etkinliğin artırılması için yapılan çalışmalarda önemli ilerleme kaydedilmiştir. İstanbul Boğazi'nda sürdürülen Marmaray Projesi'nin de tamamlanmasıyla Avrupa'dan Çin'e (Londra-Pekin) demiryoluyla kesintisiz yük taşınması mümkün hale gelmiştir. Böylece Avrupa ile Orta Asya arasındaki yük taşımalarının büyük ölçüde demiryoluna kaydırılması planlanmaktadır. Çin'in Xi'an kentinden çıkan ve Prag'a giden Chang'an Treni, 07.11.2019 tarihinde Marmaray Tüp Geçidi'ni kullanarak, Avrupa kıtasına geçen ilk yük treni olmuştur. 04.12.2020 tarihinde İstanbul'dan Çin'e uğurlanan ilk ihracat treni, toplam 8.693 km yol katedip, 19 Aralık 2020'de Çin'in Xi'an şehrine ulaşmıştır. Trenin yurt dışı parkuru sırasıyla, Gürcistan-Azerbaycan-Hazar Denizi Geçişi, Kazakistan ve Çin'in Şian şehri şeklindedir.

Önümüzdeki dönemde demiryolunun ve karayolunun payı artırılarak ihracat taşımacılarımızda hem alternatif güzergâhların ihracatçılarımıza sağlanması hem de rekabetçi bir piyasa oluşturulması hedeflenmektedir.

Ayrıca, Helal Akreditasyon Kurumu'ndan alınan bilgilere göre;

703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 7060 sayılı Kanun ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında Türkiye'de helal akreditasyon hizmeti sunma yetkisini haiz tek kuruluş olan Helal Akreditasyon Kurumu (HAK), uluslararası kabul görmüş teknik gereklilikler ve standartlar çerçevesinde hem ülkemizde hem de yurt dışında yerleşik belgelendirme kuruluşlarına helal akreditasyon hizmeti sunmaktadır.

Bu kapsamda, HAK 'helal' belgesi vermemekte, ürün ve hizmetlere 'helal' belgesi veren kuruluşların yetkinliklerini, tarafsızlıklarını ve tutarlılıklarını saha denetimleri yoluyla kontrol ederek bu kuruluşlara helal akreditasyon statüsü vermektedir.

Türkiye'deki kuruluşların yanında toplam 15 ülkede (Avusturya, Avustralya, Hollanda, İspanya, Azerbaycan, Etiyopya, Sırbistan, Yunanistan, Bulgaristan, Hindistan, Tayvan, İsviçre, Japonya, Belçika, Litvanya) yerleşik belgelendirme kuruluşları da dâhil olmak üzere toplam 34 akreditasyon başvurusu alınmış bulunmaktadır. Kuruma başvuran 34 belgelendirme kuruluşundan 4 belgelendirme kuruluşu akredite edilmiş olup toplamda 420'nin üzerinde helal belgesi akreditasyon kapsamına alınmıştır.

Öte yandan, HAK, İslam İşbirliği Teşkilatı-İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü'nün (OIC/SMIIC) yayımladığı ve 39 ülkenin teknik düzeydeki ortak katkısıyla hazırlanan helal standartlarını esas almaktadır. Bunun yanında, OIC/SMIIC standartlarının da ilgili maddelerine göre atıfta bulunduğu ISO standartları, uluslararası ölçekte kabul gören teknik kriterler ve ulusal mevzuat hükümleri de HAK uygulama dokümanlarının temel çerçevesini belirlemektedir.

Bu itibarla, HAK'tan akredite olan bahse konu 420 helal belgesi kapsamındaki ürünler uluslararası standartlar uyarınca detaylı bir denetim sürecinden geçilerek bu statüyü kazandıklarından dolayı dünyanın her yanında olduğu gibi Çin Halk Cumhuriyeti'ne de ihraç edildiklerinde ticari itibarları artmaktadır. Benzer şekilde, Çin Halk Cumhuriyeti'nde yerleşik ve ilgili uluslararası standartlar çerçevesinde faaliyetlerini sürdüren helal uygunluk değerlendirme kuruluşlarının HAK'a başvurmaları halinde helal akreditasyonu mümkün görülmektedir.